

ชุดความรู้
เรื่อง

แนวทางการพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย

โดย

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย

ชุดความรู้นี้ จัดทำขึ้นตามกระบวนการจัดการความรู้
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566

คำนำ

ชุดความรู้เรื่อง แนวทางการพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย ได้จัดทำขึ้นโดย การศึกษาจากข้อมูลในการปฏิบัติงานที่เกิดจากการบูรณาการร่วมระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์และหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในจังหวัดสุโขทัย สืบเนื่องมาจากนโยบายของผู้ว่าราชการ จังหวัดสุโขทัย ในการส่งเสริมการขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์และจำนวนเกษตรกรผู้ทำเกษตรอินทรีย์และ เป้าหมายพื้นที่เกษตรอินทรีย์ในจังหวัดสุโขทัยให้เพิ่มขึ้นและได้กำหนดแนวทางการทำการเกษตรตาม “มาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย”

ชุดความรู้นี้ จัดทำขึ้นตามกระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ของ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ซึ่งแนวทางการพัฒนาตลาดสินค้า เกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัยจะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ในการเข้าไปแนะนำส่งเสริมขับเคลื่อน สหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดซึ่งรวมถึงสหกรณ์ในพื้นที่นิคมสหกรณ์ ได้มีบทบาทในการผลิตสินค้า การเกษตรของสมาชิกให้ไปสู่มาตรฐานสากลต่อไป อันจะส่งผลถึงอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ของสมาชิก สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจสหกรณ์
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย
พฤษภาคม 2566

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(1)
สารบัญ	(2)
บทที่ 1	บทนำ
	1.1 หลักการและเหตุผล
	1.2 วัตถุประสงค์ของการนำเสนอ
	1.3 ขอบเขตเรื่อง
บทที่ 2	เนื้อหาชุดความรู้
	แนวทางการพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุขโขทัย
บทที่ 3	บทสรุป
บทที่ 4	ข้อเสนอแนะ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดแผนปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของกระทรวง ผ่านสำนักงานสหกรณ์จังหวัดซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดในราชการส่วนภูมิภาค เช่น โครงการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่นิคมสหกรณ์ โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถาบันเกษตรกร โครงการส่งเสริมเกษตรปลอดภัย เป็นต้น ในปี 2562 จังหวัดสุโขทัย โดยนายไมตรี ไตรติลานันท์ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย ในขณะนั้นได้มีนโยบายส่งเสริมการขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์และจำนวนเกษตรกรผู้ทำเกษตรอินทรีย์ให้เพิ่มมากขึ้นและกำหนดแนวทางทำการเกษตรตาม “มาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย” โดยมีปัจจัยชี้วัดสำคัญ คือ เน้นการ ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ไม่ใช้สารเคมี ไม่ใช้พืชที่มีการตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) และสามารถตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับผลผลิตได้ เพื่อเป็นบันไดให้แก่เกษตรกรทั่วไปที่ต้องการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตแบบใช้สารเคมีมาเข้าสู่การทำการเกษตรในวิธีการผลิตที่ปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภคและยังคงส่งเสริมให้เกษตรกรที่เริ่มต้นเข้าสู่การทำการเกษตรอินทรีย์ได้ไต่ขึ้นไปสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในระดับสากลต่อไป การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามคำสั่งอนุกรรมการการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด ที่ 2/2562 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2562 ได้แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย ประกอบด้วยคณะทำงาน 4 คณะ ดังนี้ 1) คณะทำงานกำกับรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย 2) คณะทำงานส่งเสริมการผลิตตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย 3) คณะทำงานตรวจประเมินมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย 4) คณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย โดยคณะที่ 4 มีสหกรณ์จังหวัดเป็นประธาน

คณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย สหกรณ์จังหวัดสุโขทัย เป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงาน และเจ้าหน้าที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุโขทัยที่ได้รับมอบหมาย เป็นคณะทำงานและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่ วางแผนกิจกรรมในการเชื่อมโยงการตลาด การรวมกลุ่มเพื่อการต่อรองทางการค้า ตลอดจนดูแล ให้คำแนะนำการดำเนินงานด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย ส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย ผ่านช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการขายเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย จึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัยจะเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ในการเข้าไปแนะนำส่งเสริมขับเคลื่อนสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัดซึ่งรวมถึงสหกรณ์ในพื้นที่นิคมสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีบทบาทตลอดห่วงโซ่อุปทานของการผลิตสินค้าการเกษตรให้ไปสู่มาตรฐานสากลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการนำเสนอ

1.2.1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์มีความรู้ความเข้าใจในการแนะนำส่งเสริมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีบทบาทกับสมาชิกในการผลิตสินค้าการเกษตรให้ไปสู่มาตรฐานสากลต่อไป อันจะส่งผลถึงอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

1.2.2 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์มีองค์ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัยที่สามารถเชื่อมโยงกับผลผลิตของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

1.3 ขอบเขตของเรื่อง

รวบรวมองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและจัดทำขั้นตอนแนวทางการพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย

บทที่ 2 เนื้อหาของชุดความรู้

เนื้อหาของแนวทางการพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย ประกอบด้วยองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องและจัดทำขึ้นตอนแนวทางการพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย ดังนี้

1. เกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย
 2. ขั้นตอนแนวทางการพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย
- โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 เกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย, 2562)

จังหวัดสุโขทัยมีคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับจังหวัด ทำหน้าที่กำหนดนโยบายด้านการเกษตรในพื้นที่จังหวัด และดำเนินการขับเคลื่อนด้านการเกษตร โดยในปี 2562 คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับจังหวัด ได้กำหนดนโยบายส่งเสริมการขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์และจำนวนเกษตรกรผู้ทำเกษตรอินทรีย์ให้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีการดำเนินงาน ดังนี้

1) การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย

จังหวัดสุโขทัย มีนโยบายส่งเสริมการขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์และจำนวนเกษตรกรผู้ทำเกษตรอินทรีย์ให้เพิ่มมากขึ้น ในปี 2562 จังหวัดสุโขทัย โดยกำหนด เป้าหมายพื้นที่เกษตรอินทรีย์ในจังหวัดสุโขทัย ไม่น้อยกว่า 5,000 ไร่ ในปี 2562 และไม่น้อยกว่า 20,000 ไร่ ในปี 2565 และได้กำหนดแนวทางการทำการเกษตรตาม “มาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย” โดยพิจารณาเลือกใช้หลักการและข้อกำหนดสำคัญของมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Organic Thailand) เกษตรอินทรีย์วิถีไทยมาตรฐานอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้เป็นข้อกำหนดเพื่อเป็นบันไดให้แก่เกษตรกรทั่วไปที่ต้องการปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตแบบใช้สารเคมีมาเข้าสู่การทำการเกษตรในวิถีการผลิตที่ปลอดภัยต่อผู้ผลิตและผู้บริโภคโดยไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ไม่มีการใช้ยาฆ่าแมลงหรือสารเคมีใด ๆ ไม่ใช้พันธุ์พืช/สัตว์ที่มีการตัดต่อสารพันธุกรรมและยังคงส่งเสริมให้เกษตรกรที่เริ่มต้นเข้าสู่กระบวนการทำการเกษตรอินทรีย์ได้ไต่ขึ้นไปสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในระดับสากลต่อไป

2) คณะทำงานขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย

การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัยคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ระดับจังหวัด มีคำสั่ง ที่ 2/2562 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2562 แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย คณะทำงาน 4 คณะ ดังนี้

(1) คณะทำงานกำกับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัยเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนภาคเกษตรกร ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และผู้แทนภาคการศึกษา เป็นคณะกรรมการ หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย เป็นคณะทำงานและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่ กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแนวทางในการสนับสนุน การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย พิจารณาให้การรับรองเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรที่ขอรับรองมาตรฐานฯ ติดตาม ประเมินผลความสำเร็จ ในการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย

(2) คณะทำงานส่งเสริมการผลิตตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย โดยมีเกษตร

จังหวัดสุโขทัย เป็นประธาน เจ้าหน้าที่หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง เป็นคณะทำงาน และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดสุโขทัยที่ได้รับมอบหมาย เป็นคณะทำงานและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ และส่งเสริมการผลิตสินค้า เกษตร ตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย รวบรวมและจัดทำข้อมูลเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตร อินทรีย์วิถีสุโขทัย วางแผนกิจกรรมในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพมาตรฐานผลผลิตของเกษตรกร และติดตามดูแล ให้คำแนะนำการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย

(3) คณะทำงานตรวจประเมินมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย โดยมีผู้อำนวยการ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุโขทัย เป็นประธาน หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่เกี่ยวข้อง เป็นคณะทำงาน และเจ้าหน้าที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุโขทัยที่ได้รับมอบหมาย เป็นคณะทำงานและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่ ดำเนินการออกตรวจประเมินตามคำร้องของเกษตรกร ตามระยะเวลาที่เหมาะสม รวบรวมข้อมูลของเกษตรกรที่ผ่านการตรวจประเมินฯ ให้คณะทำงานกำกับการ รับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย เพื่อพิจารณาให้การรับรอง จัดทำใบรับรองให้ผู้ผ่านการรับรอง มาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย และสุ่มตรวจสอบราค่างในผลผลิตของเกษตรกรที่ผ่านการตรวจ ประเมินฯ

(4) คณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย โดยมีสหกรณ์ จังหวัดสุโขทัย เป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นคณะทำงาน และเจ้าหน้าที่สำนักงาน สหกรณ์จังหวัดสุโขทัยที่ได้รับมอบหมาย เป็นคณะทำงานและเลขานุการ มีบทบาทหน้าที่ วางแผน กิจกรรมในการเชื่อมโยงการตลาด การรวมกลุ่มเพื่อการต่อรองทางการค้า ตลอดจนดูแล ให้คำแนะนำการ ดำเนินงานด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย ส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้า เกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย ผ่านช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้

3) มาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย

มาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย ตามประกาศจังหวัดสุโขทัย เรื่อง มาตรฐานเกษตร อินทรีย์วิถีสุโขทัย ลงวันที่ 4 เมษายน 2562 การกำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย พิจารณา เลือกลงใช้หลักการและข้อกำหนดที่สำคัญของมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Organic Thailand) เกษตรอินทรีย์ วิถีไทย และมาตรฐานอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้เป็นข้อกำหนดเพื่อเป็นบันไดให้เกษตรกรที่เริ่มต้นเข้าสู่ กระบวนการทำเกษตรอินทรีย์หรือทำการเกษตรโดยไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือยาฆ่าแมลงอยู่ก่อนแล้ว ได้ไต่ขั้นไปสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในระดับสากลต่อไป และเพื่อเป็นการจำแนกประเภท ผลผลิต ให้ผู้บริโภคได้เกิดความมั่นใจเพิ่มขึ้นในผลผลิตการเกษตรของจังหวัดสุโขทัยในอีกระดับหนึ่ง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) เกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย คือ การผลิตสินค้าเกษตรในรูปแบบที่ไม่มีการใช้สารเคมี ไต ๆ มาเกี่ยวข้องบนพื้นฐานของวิถีธรรมชาติ โดยมีปัจจัยชี้วัดสำคัญ คือ ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ไม่ใช้สารเคมี ไม่ใช้ พืชที่มีการตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) และสามารถตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับผลผลิตได้

2) คุณสมบัติเกษตรกร มีความสมัครใจ มุ่งมั่น ซื่อสัตย์ ในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ วิถีสุโขทัย มีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคและส่วนรวม

3) ข้อกำหนดกระบวนการผลิต

3.1) ด้านพืช

3.1.1) พื้นที่เพาะปลูก พื้นที่ปลูกต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมี และไม่มีการเผาทำลาย

3.1.2) การจัดการผลผลิตและการเก็บเกี่ยว

- เมล็ดพันธุ์หรือส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์ ไม่มีการตัดต่อหรือตัดแปรพันธุกรรม (GMOs) และไม่ใช่สารเคมี

- ดิน ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช ห้ามการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีสังเคราะห์ ทุกกรณี ตลอดห่วงโซ่การผลิต

- อุปกรณ์เครื่องมือ ไม่ใช้อุปกรณ์เครื่องมือร่วมกับเกษตรเคมี หรือถ้าใช้ ต้องมีการล้างทำความสะอาดก่อน

- การเก็บเกี่ยว ไม่นำผลิตผลพืชเคมีทั่วไป มาปะปนกับผลิตผลพืชอินทรีย์ฯ

3.1.3) การบันทึกข้อมูลการผลิต มีการบันทึกข้อมูลสำคัญในการผลิตพืชอินทรีย์ วิธีสุโขทัย

3.2) ด้านปศุสัตว์

3.2.1) แหล่งที่มาของสัตว์ เลือกใช้ชนิด พันธุ์ สายพันธุ์ปศุสัตว์ที่ปรับตัวได้ดีใน สภาพแวดล้อมการผลิต และทนทานต่อโรค โดยสัตว์ที่นำเข้าฟาร์มควรมีอายุน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้

3.2.2) อาหารสัตว์ ใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มาจากธรรมชาติ โดยสัตว์ต้องได้รับ อาหารอย่างเพียงพอเหมาะสม

3.2.3) น้ำ มีน้ำสะอาดให้สัตว์กินอย่างเพียงพอ

3.2.4) การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ มีการป้องกันโรคและลดความเครียด เพื่อให้ สัตว์แข็งแรงมีภูมิต้านทานโรคโดยธรรมชาติ กรณีสัตว์เจ็บป่วย ให้เลือกใช้สมุนไพร แร่ธาตุธรรมชาติก่อน การใช้ยาแผนปัจจุบันหรือยาปฏิชีวนะ

3.2.5) การจัดการฟาร์ม การขนส่งสัตว์ และการฆ่าสัตว์ มีการดูแลและจัดการใน การเลี้ยงสัตว์ การขนส่งสัตว์ให้เป็นไปอย่างมีสวัสดิภาพสัตว์

3.2.6) โรงเรือนและการเลี้ยงปล่อย สภาพโรงเรือนมีลักษณะที่เหมาะสมกับ ภูมิอากาศ สภาพและพฤติกรรมของสัตว์ สามารถออกสู่พื้นที่ภายนอกได้ และมีพื้นที่เหมาะสมกับจำนวน สัตว์ คำนึงถึงความสะอาดของอุปกรณ์เครื่องมือต่าง ๆ และมีการฆ่าเชื้อตามความเหมาะสม

3.2.7) การจัดการของเสีย การจัดการของเสียในบริเวณที่ใช้เลี้ยงสัตว์ ไม่ทำลาย ทรัพยากรดินและน้ำ หลีกเลี่ยงการเผาทำลายของเสีย ยกเว้นการเผาทำลายซากเพื่อควบคุมโรค

3.2.8) การจัดเก็บบันทึกข้อมูล มีการบันทึกข้อมูลสำคัญในการเลี้ยงสัตว์อินทรีย์ วิธีสุโขทัย

3.3) ด้านสัตว์น้ำ

3.3.1) พื้นที่ผลิตสัตว์น้ำ บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำสามารถเก็บกักน้ำได้ตลอดทั้งปี ห่างไกล แหล่งอุตสาหกรรมหรือแหล่งน้ำเสีย

3.3.2) พันธุ์สัตว์น้ำที่ใช้สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ เป็นปลากินพืช สามารถใช้สารอาหาร จากพืชและแป้งได้ดี เช่น ปลานิล ปลาดุกเพียน และปลาสลิด ฯลฯ

3.3.3) การเตรียมบ่อ และอัตราการปล่อย การตากบ่อ/การกำจัดศัตรูปลาที่ค้ำบ่อ/การลงปูนขาว/การใช้ปุ๋ยคอก (ปูนขาว 150 ก.ก./ไร่ และปุ๋ยคอก 250 – 300 ก.ก./ไร่) อัตราการปล่อยไม่ควรหนาแน่น = 3,000 – 5,000 ตัวต่อไร่

3.3.4) อาหารสำหรับสัตว์น้ำอินทรีย์ อาหารสัตว์น้ำ ควรใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ และพืชผักที่มีอยู่ในท้องถิ่น

3.3.5) แผนการจัดการด้านสุขภาพสัตว์น้ำ มีการดูแลการเลี้ยงสัตว์น้ำให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตโดยปราศจากการใช้สารเคมี

3.3.6) มีการจัดเก็บบันทึกข้อมูล มีการบันทึกข้อมูลสำคัญในการเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์วิถีสุโขทัย

4) ขั้นตอนการขอรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย

4.1) เกษตรกรยื่นใบสมัคร คำร้องขอการรับรองได้ที่หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดสุโขทัย หรือสำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ

4.2) หน่วยงานที่รับสมัครฯ ส่งให้สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ ตามภูมิลำเนาของเกษตรกร

4.3) คณะทำงานปฏิบัติการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาการเกษตรระดับอำเภอ (Operation Team : OT) กลั่นกรองรายละเอียดการสมัครรับรองของเกษตรกรและรวบรวมส่งให้ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการตรวจประเมินมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย

4.4) คณะทำงานตรวจประเมินมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย วางแผนและออกตรวจประเมินแปลง/ฟาร์ม ที่ขอรับรอง (กรณีผลการประเมินผ่านหลักเกณฑ์ที่กำหนด ให้นำเสนอต่อคณะทำงานกำกับการรับรองมาตรฐานฯ เพื่อพิจารณาอนุมัติให้การรับรอง และกรณีที่ไม่ผ่านการประเมินแจ้งเกษตรกรปรับปรุงแก้ไขเพื่อทำการประเมินใหม่)

4.5) คณะทำงานกำกับและรับรองมาตรฐานฯ พิจารณาให้การรับรองการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย

4.6) จังหวัดสุโขทัยออกใบรับรองให้เกษตรกรผู้ผ่านการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย

2. ขั้นตอนแนวทางการพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย ได้มีบทบาทในคณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย โดยมีสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย เป็นประธาน ซึ่งมีหน้าที่ในการวางแผนกิจกรรมในการเชื่อมโยงการตลาด การรวมกลุ่มเพื่อการต่อรองทางการค้า ตลอดจนดูแล ให้คำแนะนำการดำเนินงานด้านการตลาดของเกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย ส่งเสริมภาพลักษณ์สินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย ผ่านช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้มีรายได้ เพื่อให้ประสบความสำเร็จอย่างมั่นคงและยั่งยืน มีขั้นตอน ดังนี้

1. ประชุมคณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย เพื่อร่วมกันพิจารณา ดังนี้

- กำหนดแนวทางการจัดทำตลาดเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย
- กำหนดกิจกรรมตามแนวทาง และมอบหมายผู้รับผิดชอบและขับเคลื่อนแต่ละกิจกรรม

- กำหนดสถานที่ที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม “ตลาดสินค้าอินทรีย์วิถีสุโขทัย”
- การประสานงานขอสนับสนุนพื้นที่จัดตั้งตลาด
- ปฏิทินการปฏิบัติงาน การจัดตั้ง "ตลาดเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย" ภายใต้คณะทำงานส่งเสริมและพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย
 - การกำหนดวันและเวลาจำหน่าย แผนผัง/รูปแบบ/การจัดแบ่งโซนสินค้าและแนวทางในการบริหารจัดการตลาดฯ
 - การกำหนด (ร่าง) หลักเกณฑ์/คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมจำหน่าย
 - การรับสมัคร การพิจารณาผู้จำหน่าย และการจัดทำทะเบียนสมาชิกฯ
 - รวบรวมรายชื่อผู้ที่ต้องการจำหน่ายสินค้าในตลาดฯ (ข้อมูลเบื้องต้น)
 - การประชาสัมพันธ์ "ตลาดเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย"
 - การขอสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการ
2. ประชุมชี้แจงผู้สมัครเข้าร่วมจำหน่ายสินค้าในตลาดเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย เพื่อสรุปจำนวนและรายชื่อผู้ที่ต้องการจำหน่ายสินค้าในตลาด กำหนดวันและเวลาจำหน่าย แนวทางการบริหารจัดการตลาด หลักเกณฑ์/คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมจำหน่ายสินค้า การเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารตลาด กำหนดการจัดงานเปิด “ตลาดเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย” การสนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินการ
3. จัดกิจกรรมการเปิดตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ประสานสถานที่จัดตลาด จัดเตรียมสถานที่พิธีเปิด การวางผังร้านค้า ประสานเกษตรกรเข้าร่วม เชิญผู้เข้าร่วมพิธีเปิด จัดทำคำกล่าวรายงานและคำกล่าวของประธานเปิดงาน ประสานสื่อประชาสัมพันธ์เผยแพร่พิธีเปิด การจัดกิจกรรมในงานเปิดตลาด แจกสิ่งของเชิญชวนให้ประชาชนมาร่วมงาน ได้แก่ นมกล่อง น้ำหมักชีวภาพ กิ่งพันธุ์มะนาว มะม่วง และส้มโอ ถูผ้า
4. บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาครัฐและเอกชนในการร่วมกันขับเคลื่อนตลาดเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย ให้ต่อเนื่อง ตั้งแต่การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตร การรักษาคุณภาพมาตรฐาน ส่งเสริมการตลาดของผลผลิตที่เกษตรกรผลิตได้
5. ดำเนินการจัดตลาดเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัยอย่างต่อเนื่อง ทุกวันศุกร์ หน้าที่ว่าการอำเภอเมืองสุโขทัย เวลา 06.00 -12.00 น.
- 6 ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ เกณฑ์มาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัยเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภค ข้อมูลสินค้า สถานที่ วันเวลาที่จัด ผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ เช่น Line Facebook สื่อทางวิทยุ
7. การติดตามประเมินผล สืบหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย ได้แก่ ยอดจำหน่าย จำนวนร้านค้า ความต้องการของผู้บริโภค ข้อมูลความพึงพอใจของผู้บริโภค สรุปปัญหาอุปสรรคเพื่อนำไปปรับปรุงต่อไป

บทที่ 3 บทสรุป

แนวทางการพัฒนาการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย ซึ่งสำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย ได้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย ที่สอดคล้องกับนโยบายของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และจังหวัดสุโขทัยในการส่งเสริมการขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์และจำนวนเกษตรกรผู้ทำเกษตรอินทรีย์ให้เพิ่มมากขึ้น การจัดตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัยเป็นช่องทางการตลาดช่องหนึ่งของเกษตรกรที่ได้มาจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรที่ปลอดภัยต่อผู้บริโภครวมทั้งตัวเกษตรกรผู้ผลิต มีรายได้จากการพัฒนาอาชีพ และการส่งเสริมสนับสนุนให้สมาชิกสหกรณ์ได้ผลิตสินค้าทางการเกษตรให้ตามมาตรฐานต่าง ๆ ได้แก่ เกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย และมาตรฐาน GAP พืชอาหาร เกษตรอินทรีย์ สามารถจำหน่ายผลผลิตให้กับบริษัทเอกชนได้ ดังตัวอย่างเกษตรกรผู้ผลิตพืชผัก ผลไม้อินทรีย์ ที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์นิคมสวรรคโลก จำกัด สหกรณ์นิคมนครเตี๋ย จำกัด สหกรณ์นิคมหนองบัวพัฒนา จำกัด และหมู่บ้านสายใจไทย รวมจำนวน 60 คน ส่งผลผลิตจำหน่ายให้แก่ โลตัส โดยตรงมาอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 4

ข้อเสนอแนะ

1. การจัดกิจกรรมดังกล่าว ต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
2. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ควรมีการสนับสนุนให้เกษตรกรมีการพัฒนาการผลิตสินค้าทางการเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ทั้งองค์ความรู้และสนับสนุนต่าง ๆ ในการผลิตให้คงรักษามาตรฐานและพัฒนาปรับปรุงให้สูงขึ้น

ภาคผนวก

ประกาศจังหวัดสุโขทัย
เรื่อง มาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย

ด้วยจังหวัดสุโขทัย มีนโยบายส่งเสริมการขยายพื้นที่เกษตรอินทรีย์และจำนวนเกษตรกรผู้ทำเกษตรอินทรีย์ให้เพิ่มมากขึ้น โดยเงื่อนไขสำคัญของการทำเกษตรอินทรีย์โดยทั่วไปนั้น อยู่ที่ผลผลิตที่เกิดขึ้นจะต้องได้รับการรับรองกระบวนการผลิตว่าเป็นไปตามหลักเกษตรอินทรีย์จากหน่วยงานภายนอก (Third Party) ได้แก่ มาตรฐานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (Organic Thailand) หรือมาตรฐานในระดับนานาชาติ อาทิเช่น มาตรฐาน IFoAM EU หรือ มกท. เป็นต้น ซึ่งการขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดสุโขทัย เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่ยังทำการผลิตโดยใช้สารเคมี หรือบางพื้นที่ทำการเกษตรแบบพื้นบ้านหรือแบบธรรมชาติ แต่ผลผลิตที่นำออกมาจำหน่ายยังไม่อาจเข้าสู่กระบวนการรับรองได้ เนื่องจากมาตรฐานการรับรองกระบวนการผลิตข้างต้นมีหลักเกณฑ์บางประการที่ไม่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่และวิถีของเกษตรกรจังหวัดสุโขทัย และมีต้นทุนค่าใช้จ่ายในการตรวจรับรองซึ่งเหมาะกับการทำเกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์หรือผลผลิตที่จะส่งออกไปตลาดต่างประเทศ จึงทำให้ผลผลิตของเกษตรกรเสียโอกาสและทำให้ผู้บริโภคขาดความมั่นใจในผลผลิตดังกล่าวว่าเป็นผลผลิตที่มีความปลอดภัยหรือไม่

ดังนั้น เพื่อให้การขับเคลื่อนเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดสุโขทัยขยายวงกว้างออกไปได้มากยิ่งขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้เกษตรกรรายย่อยที่ได้มีการทำเกษตรอินทรีย์แบบพื้นบ้าน ไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมี ไม่มีการใช้ยาฆ่าแมลงหรือสารเคมีใดๆ แต่ยังคงติดในข้อกำหนดบางประการในการจะขอรับรองมาตรฐานสากล ตลอดจนเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรได้เกิดการปรับเปลี่ยนมาเข้าสู่การทำเกษตรอินทรีย์ จังหวัดสุโขทัยจึงได้กำหนดมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย โดยพิจารณาเลือกใช้หลักการและข้อกำหนดสำคัญของมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Organic Thailand) เกษตรอินทรีย์วิถีไทย และมาตรฐานอื่นๆ มาประยุกต์ใช้เป็นข้อกำหนดเพื่อเป็นบันไดให้เกษตรกรที่เริ่มต้นเข้าสู่กระบวนการทำเกษตรอินทรีย์หรือทำการเกษตรโดยไม่มีการใช้ปุ๋ยเคมีหรือยาฆ่าแมลงอยู่ก่อนแล้ว ได้ไต่ขึ้นไปสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ในระดับสากลต่อไป และเพื่อเป็นการจำแนกประเภทผลผลิต ให้ผู้บริโภคได้เกิดความมั่นใจเพิ่มขึ้นในผลผลิตการเกษตรของจังหวัดสุโขทัยได้ในอีกระดับหนึ่ง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) เกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย คือ การผลิตสินค้าเกษตรในรูปแบบที่ไม่มีการใช้สารเคมีใดๆ มาเกี่ยวข้องกับพื้นฐานของวิถีธรรมชาติ โดยมีปัจจัยชี้วัดสำคัญ คือ ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ไม่ใช้สารเคมี ไม่ใช้พืชที่มีการตัดต่อพันธุกรรม (GMOs) และสามารถตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับผลผลิตได้

๒) คุณสมบัติเกษตรกร :

มีความสมัครใจ มุ่งมั่น ซื่อสัตย์ ในการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย มีความรับผิดชอบต่อผู้บริโภคและส่วนรวม

๓) ข้อกำหนดกระบวนการผลิต

๓.๑) ด้านพืช

- » พื้นที่เพาะปลูก พื้นที่ปลูกต้องเป็นพื้นที่ ที่ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนสารเคมี และไม่มีการเผาทำลาย
- » การจัดการผลิตและการเก็บเกี่ยว
 - เมล็ดพันธุ์หรือส่วนที่ใช้ขยายพันธุ์ ไม่มีการตัดต่อหรือดัดแปรพันธุกรรม (GMOs) และไม่ใช้สารเคมี
 - ดิน ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช ห้ามการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีสังเคราะห์ทุกกรณี ตลอดห่วงโซ่การผลิต
 - อุปกรณ์เครื่องมือ ไม่ใช้อุปกรณ์เครื่องมือร่วมกับเกษตรเคมี หรือถ้าใช้ต้องมีการล้างทำความสะอาดก่อน
 - การเก็บเกี่ยว ไม่นำผลิตผลพืชเคมีทั่วไป มาปะปนกับผลิตผลพืชอินทรีย์ฯ
- » การบันทึกข้อมูลการผลิต มีการบันทึกข้อมูลสำคัญในการผลิตพืชอินทรีย์วิถีสุขุขทัย

๓.๒) ด้านปศุสัตว์

- » แหล่งที่มาของสัตว์ เลือกใช้ชนิด พันธุ์ สายพันธุ์ปศุสัตว์ ที่ปรับตัวได้ดีในสภาพแวดล้อมการผลิต และทนทานต่อโรค โดยสัตว์ที่นำเข้าฟาร์มควรมีอายุน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้
- » อาหารสัตว์ ใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มาจากธรรมชาติ โดยสัตว์ต้องได้รับอาหารอย่างเพียงพอเหมาะสม
- » น้ำ มีน้ำสะอาดให้สัตว์กินอย่างเพียงพอ
- » การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ มีการป้องกันโรคและลดความเครียด เพื่อให้สัตว์แข็งแรง มีภูมิคุ้มกันโรคโดยธรรมชาติ กรณีสัตว์เจ็บป่วย ให้เลือกใช้สมุนไพร แร่ธาตุธรรมชาติ ก่อนการให้ยาแผนปัจจุบันหรือยาปฏิชีวนะ
- » การจัดการฟาร์ม การขนส่งสัตว์ และการฆ่าสัตว์ มีการดูแลและจัดการในการเลี้ยงสัตว์ การขนส่งสัตว์ให้เป็นไปอย่างมีสวัสดิภาพสัตว์
- » โรงเรือนและการเลี้ยงปล่อย สภาพโรงเรือนมีลักษณะที่เหมาะสมกับภูมิอากาศ สภาพและพฤติกรรมของสัตว์ สามารถออกสู่พื้นที่ภายนอกได้ และมีพื้นที่เหมาะสมกับจำนวนสัตว์ คำนึงถึงความสะอาดของอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ และมีการฆ่าเชื้อตามความเหมาะสม
- » การจัดการของเสีย การจัดการของเสียในบริเวณที่ใช้เลี้ยงสัตว์ ไม่ทำลายทรัพยากรดินและน้ำ หลีกเลี่ยงการเผาทำลายของเสีย ยกเว้นการเผาทำลายซากเพื่อควบคุมโรค
- » การจัดเก็บบันทึกข้อมูล มีการบันทึกข้อมูลสำคัญในการเลี้ยงสัตว์อินทรีย์วิถีสุขุขทัย

๓.๓) ด้านสัตว์น้ำ

- » พื้นที่ผลิตสัตว์น้ำ บ่อเลี้ยงสัตว์น้ำสามารถเก็บกักน้ำได้ตลอดทั้งปี ห่างไกลแหล่งอุตสาหกรรม หรือแหล่งน้ำเสีย
- » พันธุ์สัตว์น้ำที่ใช้สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ เป็นปลากินพืช สามารถใช้สารอาหารจากพืชและแบ่งได้ดี เช่น ปลานิล ปลาดุกเพียน และปลาสลิด ฯลฯ

- » การเตรียมบ่อ และอัตราการปล่อย การตากบ่อ/ การกำจัดศัตรูปลาที่ค้างบ่อ/ การลงปูนขาว/ การใช้ปุ๋ยคอก (ปูนขาว ๑๕๐ ก.ก./ไร่ และปุ๋ยคอก ๒๕๐ - ๓๐๐ ก.ก./ไร่) อัตราการปล่อยไม่ควรหนาแน่น = ๓,๐๐๐ - ๕,๐๐๐ ต่อ/ไร่
- » อาหารสำหรับสัตว์น้ำอินทรีย์ อาหารสัตว์น้ำ ควรใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ และพืชผักที่มีอยู่ในท้องถิ่น
- » แผนการจัดการด้านสุขภาพสัตว์น้ำ มีการดูแลการเลี้ยงสัตว์น้ำให้เหมาะสมต่อการเจริญเติบโต โดยปราศจากการใช้สารเคมี
- » มีการจัดเก็บบันทึกข้อมูล มีการบันทึกข้อมูลสำคัญในการเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์วิถีสุโขทัย

๔) ขั้นตอนการขอรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย

- ๔.๑) เกษตรกรยื่นใบสมัครคำร้องขอการรับรองได้ที่ หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในจังหวัดสุโขทัย หรือสำนักงานเกษตรอำเภอทุกอำเภอ
- ๔.๒) หน่วยงานที่รับใบสมัครฯ ส่งให้สำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ ตามภูมิสำเนาของเกษตรกร
- ๔.๓) คณะทำงานปฏิบัติการขับเคลื่อนงานนโยบายสำคัญและการแก้ไขปัญหาการเกษตรระดับอำเภอ (Operation Team : OT) กลับกรอกรายละเอียดการสมัครรับรองของเกษตรกรและรวบรวมส่งให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการตรวจประเมินมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย
- ๔.๔) คณะทำงานตรวจประเมินมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย วางแผนและออกตรวจประเมินแปลง/ฟาร์ม ที่ขอการรับรอง (กรณีผลการประเมินผ่านหลักเกณฑ์ที่กำหนดให้นำเสนอต่อคณะทำงานกำกับการรับรองมาตรฐานฯ เพื่อพิจารณาอนุมัติให้การรับรอง และกรณีที่ไม่ผ่านการประเมิน แจ้งเกษตรกรปรับปรุงแก้ไขเพื่อทำการประเมินใหม่)
- ๔.๕) คณะทำงานกำกับการรับรองมาตรฐานฯ พิจารณาให้การรับรองการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย
- ๔.๖) จังหวัดสุโขทัยออกใบรับรองให้เกษตรกรผู้ผ่านการรับรองตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์วิถีสุโขทัย

จึงประกาศมาให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๔ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒

(นายไมตรี ไตรติลานันท์)
ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย